

Konsekvensbedömning av natur- och rekreativvärden vid upprustning och utbyggnad av Vårbergs IP, Detaljplan Skärholmen 2:1

Bakgrund

Vårbergs IP ska rustas upp och utvecklas till ett sportcentrum. Området planläggs med möjlighet till nya byggnader såsom en fotbollshall, en boulehall och fler omklädnings- och servicebyggnader. I projektet ingår också en överföring av parkmarkområdet väster om Vårbergs IP till idrottsmark vilket medger utrymme för en ny 7-manna konstgräsfotbollsplan. Konstgräs kommer också att anläggas på den befintliga 11-manna grusfotbollsplanen. Idrottsförvaltningen avser också att anlägga ett belyst motionsspår, ett utomhusgym och en lekplats.

Med anledning av ovanstående förändringar pågår ett detaljplanearbete för Vårbergs IP (Dp2010-14752-54). Denna konsekvensbedömning är framtagen inför detaljplanens utställningsskede för att förtydliga relevanta miljöaspekter vid planläggningen. De aspekter som bedömts vara viktiga att belysa är områdets naturvärden och rekreativa värden. Konsekvensbedömningen beskriver de förhållanden som förväntas råda när idrottsplatsen är fullt utbyggd och i drift.

Syfte

Syftet med föreliggande konsekvensbedömning är att tydliggöra den eventuella påverkan som detaljplaneringen av området kan innebära för områdets naturvärden och rekreativa värden, lokalt sett och övergripande. Konsekvensbedömningen beskriver även om åtgärder vidtas som minskar påverkan på ovan nämnda värden samt möjliga kompensationsåtgärder.

Naturmiljö

Beskrivning och åtgärder

Inom detaljplaneområdet, i det sydöstra hörnet, finns ett område med värdefull naturmark. Naturmarksområdet består av en höjd med ädellövskog. Här finns hasselbuskage, bryn berghällar och gamla ekar. Eken har som träd ett högt naturvärde då en unik flora och fauna är knutna till den. Den har även ett kulturellt värde samt ett värde för Stockholms stads- och landskapsbild. De ekbestånd som finns inom detta naturmarksområde är värderade som klass 2 respektive 3 i kartering av värdefulla ekområden (Stockholms unika ekmiljöer), där klass 1 har högst värde.

Naturmarken inom planområdet ingår som en del i ett större grönområde med parkvägar och omväxlande öppna och slutna partier. Området har ett värde i den ekologiska infrastrukturen där bl a ekarna som livsmiljö för flora och fauna samspelar med omkringliggande biotoper. Naturmarksområdet har fått högsta värdering i "Habitatnätverk för eklevande arter".

Ekbestånden inom området har bedömts att vara i behov av restaurering inom 10 år (Stockholms unika ekmiljöer). Restaureringen bör utföras för att återställa området till önskvärt skick och sedan skötas kontinuerligt.

Parkmarken som tas i anspråk i väster i och med den nya detaljplanen består idag av en öppen gräsyta med korsande gångstråk. I södra kanten finns en solitär ek, som är ståtlig och bevarandevärd (klassas dock inte som en "jätteek" i "Stockholms unika ekmiljöer"). Eken behöver stå fritt för att få sol från morgon till kväll för en fortsatt bra utveckling. Inom området växer också en grupp av stora pilar, några alar och sälk med estetiskt värde.

I planområdets sydöstra del är grusfotbollsplanen kringvuxen av ett 20-tal ca 10 m höga, tätt växande björkar av varierande kvalitet. Björkarna har ett värde sedda utifrån omkringliggande parkmark, då de ger idrottsplatsen en grön inramning. Inom detaljplaneområdet finns även ett 20-tal uppvuxna lindar samt ett 10-tal större oxlar.

Bedömning av påverkan

Förändringarna i och med den nya detaljplanen gör inga intrång i den värdefulla naturmarken. Om ekbestånden restaureras medför detta en positiv effekt för områdets övergripande och lokala naturvärden. Restaureringen samt fortsatt skötsel av naturmarken bör ske enligt "Stockholms unika ekmiljöer" och en speciell skötselplan bör upprättas. Avstjälningsplatsen inom naturområdet bör liksom detaljplanen beskriva få en ett nytt läge.

Det utvidgade detaljplaneområdet i väster tar i anspråk parkmark som även fortsättningsvis kan fungera som ett grönt samband mellan Skärholmens sydvästra bostadsområden och södra Vårberg. Ambitionen är att placera den nya 7-manna konstgräsfotbollsplanen så att befintliga träd behålls, men sannolikt måste solitäreren tas bort, vilket påverkar området negativt. Om så sker föreslås återplantering av större träd i planområdets västra del. En kulle med växter mellan befintlig och ny konstgräsplan planeras också anläggas och planteringar utföras utmed

gränsen i sydväst vilket vidare kan kompensera inanspråkstagen grönyta för den nya konstgräsplanen.

Ett antal björkar kan försvinna beroende av placeringen av den nya boulehallen. De borttagna träden bör ersättas, företrädesvis i idrottsplatsens gränser, så att det gröna intrycket av idrottsplatsen inte försvagas (se även nedan under rubrik rekreation och friluftsliv). I övrigt förutsätts befintliga större träd inom idrottsplatsen bevaras i så stor utsträckning som det är möjligt.

Rekreation och friluftsliv

Beskrivning och åtgärder

I och med den nya detaljplanen genomgår Vårbergs IP en upprustning, modernisering och utvidgning. Satsningen ligger i linje med Stockholms stads ambitioner att främja friskvård i hela staden. Projektet överensstämmer också med stadens mål att vidareutveckla mötesplatser och målpunkter för idrott och rekreation i parker och grönområden (Promenadstaden, Översiktsplan för Stockholm).

I Sociotopkartan bedöms Vårbergs IP idag innehålla friytor med sociala och kulturella funktioner, särskilt värdefulla för utevistelse och friluftsliv. Exempel på värden som tillskrivs Vårbergs IP är ”bollek, bollsport, friidrott, grön oas och skridsko”. Vårbergs IP tillsammans med Sättra IP anses utgöra viktiga målpunkter för rekreation.

Boulehallen, fotbollshallen, isbanan, motionsslingan, utegymmet och lekplatsen blir nya funktioner på idrottsplatsen som ökar dess rekreativa värde och lockar fler människor. Genom att konstgräs planeras att nyttjas på samtliga fotbollsplaner, medför planförslaget att idrottsplatsen kan utnyttjas i större utsträckning över året.

Planens föreslagna lekmiljö och friluftsgym intill naturmarksområdet, flytten av befintlig avfallstipp tillsammans med en restaurering av ekbestånden gör att naturmarken blir mer tillgänglig och kan utnyttjas bättre.

Intill Vårbergs IP löper viktiga sammanhängande promenadstråk omgivna av omväxlande öppen parkmark och mer sluten naturmark. Intilliggande huvudgångstråk betraktas som en del i stadens stomnät för gångtrafik och promenader (Sociotopkartan).

Vårbergs IP utgör en del i ett grönt sammanhang och idrottsplatsen upplevs från intilliggande promenadstråk. Vårbergs IP bör utformas så att upplevelsen från intilliggande parkmark inte försämras. Den nya boulehallen bör till exempel ges en estetisk gestaltning och utformningen av idrottsplatsen bör vara sådan att den även fortsättningsvis upplevs som en ”grön oas”.

Ett gång- och cykelstråk i nord-sydlig riktning berörs då Vårbergs IP utvidgas västerut. Utmed stråket finns idag bänkar och planteringar. Parkområdet anses inte ha något stort rekreativt värde, men om Vårbergs IP stängslas in medför det en försämring för gående och cyklister

som då istället måste runda området. Om idrottsplatsen inte stängslas in bör stråket finnas kvar eller ersättas med ny dragning. Bänkarna som försvinner placeras förslagsvis på fina lägen utmed omkringliggande gångstråk.

Bedömning av påverkan

Bedömningen är att exploateringen i och med den nya detaljplanen totalt sett har en positiv påverkan på lokala och övergripande rekreativa funktioner. Vårbergs IP berikas med fler rekreativa funktioner och idrottsplatsen som mötesplats förstärks. I och med att en lekplats och friluftsgym anläggs intill naturmarksområdet blir detta mer tillgängligt. Om man dessutom flyttar avfallstippen och restaurerar ekbestånden ökar naturmarkens rekreativa värden. Byggnader och planteringar intill angränsande parkmark bör utformas estetiskt och påverkar då omkringliggande promenadstråk positivt.

Konstgräsplan

Beskrivning

Inom detaljplaneområdet finns en befintlig konstgräsfotbollsplan, en ny 11-manna och en ny 7-manna konstgräsplan. Konstgräs innehåller ofta gummigranulat från återvunna däck. Däcken innehåller i sin tur ett flertal ämnen som har farliga egenskaper. Om ämnena når intilliggande vattendrag kan de påverka vattenlevande och sedimentlevande organismer. Detta är mycket olämpligt då det i närheten av det planerade området finns en dagvattenledning som mynnar i Östra Mälarens vattenskyddsområde, vilket är bedömt som en känslig recipient och gör att dagvattenutsläpp bör göras med extra stor försiktighet.

I anläggningen av de nya konstgräsplanerna är det viktigt att material utan miljö- eller hälsoskadliga ämnen används. Aktuell entreprenör ska verifiera att farliga ämnen inte sprids. Anläggningen av konstgräs ska följa Kemikalieinspektionens rekommendationer gällande konstgräs.

Yt- och dagvatten ska i första hand infiltreras alternativt fördröjas på tomtmark enligt riktlinjer i Stockholms stads dagvattenstrategi. Ett fördröjningsmagasin som renar vattnet innan de når Stockholms Vattens ledningsnät kan säkerställa att inga hälsoskadliga ämnen når Mälaren.

Bedömning av påverkan

Om ovanstående rekommendationer följs får anläggandet av konstgräsfotbollsplanerna i och med detaljplanen ingen påtaglig negativ påverkan på miljön.

Analys av befintliga värden

Planerad utveckling

Sammanfattning

Förändringarna i och med detaljplanearbetet för Vårbergs IP bedöms mestadels medföra positiv påverkan på områdets naturvärden och rekreativa värden, både lokalt och övergripande. Framförallt påverkas de rekreativa värdena positivt.

Planutvidgningen västerut förbättrar områdets rekreativa värden, men om solitärenen måste tas bort medför det en negativ effekt på naturvärdena och återplantering bör ske som kompensation.

Åtgärder i form av restaurering och skötsel av den värdefulla naturmarken och dess ekbestånd bör vidtas.

Noggranna kontroller vid anläggandet av konstgräsplanerna ska utföras så att dessa inte på något sätt skadar miljön.

Källor

Underlag och startpromemoria för miljökonsekvensbeskrivning, Stockholms stadsbyggnadskontor, miljöförvaltningen DNR:2010-015455, 2010-09-29
Miljöförvaltningens generella bedömningsgrunder, Hjälpredan, Stockholms stad

Stockholms översiktsplan
Stockholms grönkarta, Stadsdelsområdet Skärholmen, maj 2004
Biotopkarta och Sociotopkarta, Stockholms stad

Landskapsekologisk analys i Stockholms stad, Habitatnätverk eklevande arter, 2007
Stockholms unika ekmiljöer, juni 2007

Kemikalieinspektionens rekommendationer
Kemikalieinspektionens PM 2/06 ”konstgräs ur ett kemikalieperspektiv”
Idrottsförvaltningens krav för konstgräs
Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark rapport nr 5976, (KM-känslig markanvändning)

Dagvattenstrategi för Stockholm stad, antagen den 7 oktober 2002, uppdaterad i april 2005.

Andersson Jönsson Landskapsarkitekter AB

Södermannag. 5 • 116 23 Stockholm • Tel. 08 442 19 90 • www.aj-landskap.se